

Recenzja dorobku Pani dr Magdaleny Zadwornej w postępowaniu habilitacyjnym

Pismem Komisji Uniwersytetu Łódzkiego do spraw stopni naukowych w dyscyplinach pedagogika i psychologia z dnia 24.04.2025 r. zostałem powołany na recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania **Pani dr Magdaleny Zadwornej** stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie **nauk społecznych** w dyscyplinie **psychologia**. Po zapoznaniu się z nadesłanymi materiałami stwierdzam, iż dokumentacja jest kompletna i wystarczająca do opracowania recenzji, zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2018 roku *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* art. 219 (Dz.U. z 2018 roku poz. 1668 z późniejszymi zmianami). Poniżej przedstawiam recenzję osiągnięć i dorobku naukowego Habilitantki.

1. Sylwetka naukowa Habilitantki i przebieg dotychczasowej kariery

Pani dr Magdalena Zadworna jest etatowym pracownikiem Zakładu Psychologii Zdrowia w Instytucie Psychologii Uniwersytetu Łódzkiego, zatrudnionym na stanowisku adiunkta od 2015 roku. Ukończyła jednolite studia 5-letnie magisterskie w Uniwersytecie Łódzkim w 2003 roku, uzyskując stopień magistra psychologii. Stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie psychologii uzyskała na Wydziale Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy w 2010 roku (uchwała Rady Wydziału z dn. 1 czerwca 2010; tytuł rozprawy: *Podmiotowe i rodzinne uwarunkowania zachowań zdrowotnych młodzieży*). Ponadto, Habilitantka uzyskała szereg wartościowych kwalifikacji zawodowych i naukowych w ramach studiów podyplomowych z obszaru pedagogiki i psychologii, co odzwierciedla się w jej działalności naukowo-dydaktycznej.

Zainteresowania naukowe Habilitantki skoncentrowane są głównie wokół psychologii starzenia się, psychologii zdrowia i psychologii jakości życia,. Analizując warsztat naukowy dr Magdaleny Zadwornej, możemy wyraźnie zobaczyć wysokie kompetencje badawcze i zaangażowanie na polu badań psychologicznych. Analizując kompleksowo dorobek naukowy Habilitantki, po uzyskaniu stopnia doktora, składają się na niego następujące pozycje:

- a) Główne osiągnięcie naukowe wskazane przez Habilitantkę:

– cykl **12 powiązanych tematycznie artykułów naukowych** zatytułowany: *Zdrowe starzenie się: pomiar, psychospołeczne uwarunkowania i mechanizmy*.

b) Pozostałe osiągnięcia naukowe, na które składają się:

- **2 monografie naukowe**, opublikowane po uzyskaniu stopnia doktora, w których Habilitantka była autorką/współautorką: 1. Zadworna-Cieślak, M., Ogińska-Bulik, N. (2011). *Zachowania zdrowotne młodzieży – uwarunkowania podmiotowe i rodzinne*. Difin. MNiSW=25 pkt. oraz 2. Urbaniak, B., Chałas, M., Szukalski, P., Zimny, R., Błaszczak, R., Zadworna, M. (2021). *Trwałość i zmienność procesów starzenia się i starości*. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego. MEiN=120 pkt.;
- **20 rozdziałów** w monografiach naukowych, w tym 12 opublikowanych po uzyskaniu stopnia doktora,
- **29 artykułów** w czasopismach naukowych, z tego 24 opublikowanych po uzyskaniu stopnia doktora.
- **4 podręczniki** dydaktyczne dla studentów.

2. Ocena głównego osiągnięcia naukowego

2.1. Ocena formalna

Pani dr Magdalena Zadworna przedłożyła, jako swoje główne osiągnięcie naukowe, cykl 12 artykułów naukowych, powiązanych tematycznie, które zatytułowane zostały: ***Zdrowe starzenie się: pomiar, psychospołeczne uwarunkowania i mechanizmy***. Wszystkie one zostały wydane po uzyskaniu stopnia doktora i opisują wyniki prac badawczych prowadzonych na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat oraz opublikowanych w latach 2017–2025. Oceniając formalnie cykl wyróżnionych artykułów należy podkreślić, że w przypadku 6 z nich jest jedynym autorem, natomiast w pozostałych 6 artykułach jest autorem przewodnim. Jej wkład w powstanie tych artykułów jest zatem wiodący i zasadniczo obejmuje (w przypadku artykułów wieloautorskich): konceptualizację i metodologię, gromadzenie danych, formułowanie hipotez badawczych, analizy statystyczne, interpretację wyników i ostateczną redakcję tekstu. Wszystkie podane prace zostały opublikowane w języku angielskim (co umożliwia ich globalną recepcję) w czasopismach naukowych, wśród których 9 ma zasięg międzynarodowy potwierdzony wskaźnikiem IF. Ich wartość bibliometryczna jest wysoka: łączna wartość wskaźnika IF = 25,52, natomiast całkowita liczba punktów MNiSW/MEiN cyklu publikacji stanowiącego główne osiągnięcie naukowe = 882 pkt.

2.2. Ocena merytoryczna

Przedstawione przez Habilitantkę wiodące osiągnięcie naukowe, tj. cykl 12 artykułów naukowych, będące podstawą ubiegania się o stopień doktora habilitowanego, **oceniam wysoko pod względem merytorycznym**. Poniżej zaprezentuję swoje uzasadnienia i przedstawię główne elementy oceny tego dorobku naukowego.

1. Wyróżnione artykuły charakteryzuje **wyraźny związek tematyczny**, dotyczący psychologicznej analizy jakości życia i funkcjonowania osób starszych w obszarze zdrowia. Wykonane badania i ich publikacje stanowią istotny wkład w empiryczną weryfikację założenia, iż od strony fizycznej, jak i psychicznej, zdrowe starzenie się umożliwia realizację ważnych życiowo celów i sprzyja dobrostanowi w wieku starszym. Analizując publikacje wliczone do głównego osiągnięcia naukowego można zauważyć ścisłe i poznawczo produktywne powiązania między poszczególnymi obszarami badawczymi, wyrażające się w konstrukcji i adaptacji oryginalnych narzędzi pomiaru aspektów zdrowego starzenia się i postaw wobec starości, które później zostały wykorzystane w badaniach własnych. Jako przykłady można podać dwa narzędzia: (1) *The Health-Related Behavior Questionnaire for Seniors* został wykorzystany w łącznie 7 artykułach składających się na cykl, np. Zadworna-Cieślak, M. (2020). Spirituality, satisfaction with life and health-related behavior of older residents of long-term care institutions—A pilot study. *Explore – The Journal of Science and Healing*, 16(2), 123–129 i Zadworna, M. (2020). Healthy aging and the University of the Third Age – Health behavior and subjective health outcomes in older adults. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, 90, 104126; oraz (2) *the Developmental Tasks Questionnaire for Seniors* zastosowany w np. Zadworna-Cieślak, M., & Ogińska-Bulik, N. (2019). Satisfaction with life in old age – the role of developmental tasks attainment and resiliency. *Educational Studies Review*, 1(28), 23–35. Dzięki temu możliwa była analiza psychospołecznych uwarunkowań zachowań zdrowotnych osób starszych w kontekście ich zasobów podmiotowych, jak i zbadanie oraz wyjaśnienie mechanizmów zdrowego starzenia się w ramach specyficznych zadań rozwojowych i postaw wobec starzenia się. Habilitantka trafnie wykazała w wielu swoich publikacjach należących do wiodącego osiągnięcia naukowego, że istnieją ścisłe relacje między aktywnością podejmowaną przez osoby starsze w sferze zdrowotnej a uwarunkowaniami podmiotowymi (np. duchowość, prężność czy mądrość), jak i konsekwencjami w sferze zdrowia psychicznego (np. symptomy depresyjne).

2. Ważną cechą wiodącego osiągnięcia naukowego jest konstruktywne i spójne **powiązanie koncepcji teoretycznych z wynikami własnych badań empirycznych** prowadzonych w obszarze psychologii starzenia się oraz psychologii zdrowia.

Zaprezentowane artykuły wyróżniają się tym, że nie tylko wnoszą istotny wkład w rozwój wiedzy teoretycznej – poprzez opis, zbudowanie i operacjonalizację kluczowych konstruktów psychologicznych, np. nowego narzędzia pomiaru zachowań zdrowotnych dla seniorów (*The Health-Related Behavior Questionnaire for Seniors*), które *nota bene*, jest, do chwili obecnej, jedynym narzędziem pomiaru zachowań zdrowotnych dla osób starszych dostępnym na polskim rynku – ale także, dzięki przeprowadzonym badaniom dostarczają empirycznie ugruntowanych danych, potwierdzających i rozszerzających teorię. Dzięki integracji perspektywy teoretycznej i analizy danych badawczych, Habilitantka nie tylko dostarczyła głębszego zrozumienia psychologicznych aspektów starzenia się, ale również dała pewien asumpt dla formułowania rekomendacji dla polityki zdrowotnej i programów profilaktycznych uwzględniających specyfikę późnej dorosłości – przytoczę tutaj myśl Habilitantki: „Prowadzone przeze mnie badania pozwoliły także na identyfikację grup osób starszych, które w szczególności powinny być objęte interwencjami wspierającymi procesy zdrowego starzenia się i promującymi zachowania prozdrowotne” (Autoreferat, s. 23).

3. Niezwykle wartościowym elementem badań prowadzonych przez Habilitantkę, obecnym w ramach wiodącego cyklu artykułów, była merytorycznie **owocna współpraca z uznanymi badaczami z zagranicy** – prof. Moniką Ardel (University of Florida, USA) oraz prof. Kenem Laidlaw (University of Exeter, UK). Ta międzynarodowa kooperacja zaowocowała trzema recenzowanymi publikacjami (artykuły nr 10, 11 i 12), które wniosły istotny wkład w rozwój wiedzy z zakresu psychologicznych procesów starzenia się w wymiarze zdrowia fizycznego i psychicznego. Szczególną wartość naukową stanowiła analiza psychologicznych korelatów mądrości – rozumianej jako wielowymiarowa dyspozycja poznawcza, refleksyjna i afektywna – oraz jej związków z zachowaniami zdrowotnymi, objawami depresyjnymi oraz postawami wobec własnego starzenia się. Badania te ukazały nie tylko znaczenie mądrości jako czynnika sprzyjającego lepszemu funkcjonowaniu psychologicznemu w okresie późnej dorosłości, lecz również podkreśliły rolę pozytywnych zasobów psychicznych w łagodzeniu negatywnych skutków starzenia się i chorób przewlekłych. Uważam, że powyższa współpraca, oparta na wymianie wiedzy międzykulturowej autorów artykułów, pozwoliła na pogłębienie rozumienia psychicznego funkcjonowania osób starszych w kontekście zdrowotnym oraz umożliwiła sformułowanie rekomendacji dla wsparcia psychologicznego osób starszych w różnych kontekstach społeczno-kulturowych.

4. Poznawczo inspirującym i ważkim aspektem badań Habilitantki jest **zakres i specyfika** wiodącego dzieła naukowego, którego centralnym przedmiotem są uwarunkowania

zachowań zdrowotnych wśród osób starszych oraz wyjaśnienie mechanizmów leżących u podstaw zdrowego starzenia się. Przedsięwzięcie to wpisuje się w jedno z kluczowych i intensywnie rozwijanych pól współczesnej psychologii, tj. psychologię starzenia się, która łączy w sobie podejście biopsychospołeczne, akcentujące złożoną, wieloaspektową naturę funkcjonowania człowieka w późnym okresie życia. Zgodnie z aktualnym stanem wiedzy, zdrowie – zarówno w wymiarze subiektywnym, jak i obiektywnym – pełni zasadniczą rolę w utrzymywaniu wysokiej jakości życia, zachowania autonomii oraz poczucia efektywności działania u osób starszych. Badania Habilitantki w sposób rzetelny i nowatorski eksplorują psychologiczne determinanty zachowań zdrowotnych oraz mechanizmy leżące u podstaw ich związków z czynnikami psychospołecznymi. Przykładem dojrzałej syntezy uzyskanych wyników jest zaprezentowany *Psychologiczny model zdrowego starzenia się - integracja wyników badań własnych* (Autoreferat, s. 52), który stanowi wartościową propozycję dla rozwijania dalszych badań w tym zakresie. Analiza tych zagadnień pozwala nie tylko na pogłębienie teoretycznego rozumienia procesów adaptacyjnych zachodzących w okresie starości, lecz również dostarcza ważnych naukowo implikacji dla projektowania interwencji psychologicznych wspierających zdrowe starzenie się.

Na szczególne uznanie zasługuje fakt, iż Habilitantka nie ogranicza się wyłącznie do opisu zachowań zdrowotnych, ale podejmuje próbę ich wyjaśnienia poprzez **zastosowanie zaawansowanych modeli statystycznych** (np. mediacyjnych i moderacyjnych), osadzonych w kontekście psychologii zdrowia i teorii rozwoju człowieka w cyklu życia. Tym samym podejmuje ona interesującą polemikę z dotychczasowymi teoriami i wynikami badań, co wnosi wartościowy wkład w rozwój psychologii starzenia się jako dyscypliny naukowej. Jako przykładowe publikacje można podać szczególnie artykuły nr 6, 8, 10, 12, a podejście to eksplikują takie myśli Habilitantki jak np. sformułowane przy końcu artykułu nr 12: *The path model in this study illustrates the intricate interplay among the factors influencing mental health in old age. A key strength of the study lies in its novelty, as it analyzes the moderating role of wisdom in the association between poor subjective health and two mental health outcomes and the mediating role of attitudes toward aging* (s. 9). Z tych względów uważam naukowe ujęcie tego zagadnienia przez Habilitantkę za wyjątkowo produktywne, teoretycznie spójne i znaczące zarówno z perspektywy akademickiej, jak i możliwości potencjalnych praktycznych interwencji psychologicznych.

W podsumowaniu tej części recenzji, dotyczącej głównego osiągnięcia naukowego Habilitantki, pragnę podkreślić, że stanowi ono **istotny i poznawczo stymulujący wkład** do rozwoju badań psychologicznych w obszarze pomiaru, psychospołecznych uwarunkowań i

mechanizmów zdrowego starzenia się. Szczególnie cenne jest wielowymiarowe ujęcie tematu, obejmujące zarówno kwestie trafnego i rzetelnego pomiaru psychologicznych aspektów zdrowia w okresie starzenia się, jak i analizę psychospołecznych uwarunkowań zachowań zdrowotnych oraz identyfikację mechanizmów wspierających adaptację do późnej dorosłości. Wiodące osiągnięcie naukowe Habilitantki wyróżnia się teoretyczną dojrzałością, metodologiczną poprawnością oraz empiryczną trafnością. Tym samym osiągnięcie to nie tylko wzbogaca rodzimy dorobek naukowy w zakresie psychologii starzenia się, ale także wpisuje się w aktualne nurty badań naukowych, stanowiąc wartościową podstawę w obszarze gerontopsychologii.

3. Ocena pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

Oprócz powyższego cyklu wiodącego osiągnięcia naukowego, Habilitantka przedstawiła w ramach swojego wniosku habilitacyjnego dodatkowe osiągnięcia naukowo-badawcze, które pogrupowane są w następujących kategoriach tematycznych: (1) psychologiczne aspekty starzenia się i starości, (2) zachowania pro- i antyzdrowotne młodzieży – uwarunkowania i konsekwencje, (3) dobrostan w szkole z perspektywy ucznia i nauczyciela – specyfika, uwarunkowania i pomiar, oraz (4) pozytywne i negatywne skutki doświadczeń traumatycznych. Oceniając ten wkład należy pozytywnie podkreślić ich **liczbę, jakość i wartość bibliometryczną**: 2 autorskie/współautorskie monografie naukowe, opublikowane po uzyskaniu stopnia doktora (Łączna liczba punktów MEiN/MNiSW = 145); 20 rozdziałów w monografiach naukowych, w tym 12 opublikowanych po uzyskaniu stopnia doktora (Łączna liczba punktów MNiSW = 76); 29 artykułów w czasopismach naukowych, z tego 24 opublikowanych po uzyskaniu stopnia doktora (Łączna wartość wskaźnika IF = 7,685; Łączna liczba punktów MEiN/MNiSW = 731); oraz 4 podręczniki dydaktyczne dla studentów. W zdecydowanej większości z nich, Habilitantka była albo jedynym albo wiodącym autorem, co uwidacznia się we wkładzie naukowym w postanie tych dzieł.

Oceniając ich wartość – w duchu akademickiego obiektywizmu – należy przyznać, iż część z nich (mniejszość) została opublikowana w czasopismach niekoniecznie *stricte* psychologicznych (np. Przegląd Badań Edukacyjnych, Zarządzanie Innowacyjne w Gospodarce i Biznesie, Studia Edukacyjne). Pomimo tego, posiadają one charakter psychologiczny, który uwidacznia się w zastosowanej metodologii.

Przedstawione przez Habilitantkę prace koncentrują się głównie wśród sfer psychologii rozwojowej (np. poczucie własnej wartości i skuteczności a zachowania agresywne u dzieci, dobrostan psychiczny dzieci, działania profilaktyczne i edukacyjne wśród

młodości), psychogerontologii (np. perspektywa pozytywnego starzenia się w okresie późnej dorosłości, rola zasobów osobistych u osób starszych) i psychologii zdrowia, ze szczególnym akcentem na grupę osób starszych (np. zachowania zdrowotne osób w wieku senioralnym w kontekście cech osobowości, aktywność prozdrowotna osób starszych).

Wnikliwa analiza przedstawionych artykułów prowadzi do wniosku, że Habilitantka wykazuje się **głębką znajomością literatury przedmiotu** oraz umiejętnością jej **krytycznej inferencji i twórczej integracji** z aktualnymi wyzwaniami psychologii. Wysoce pozytywne jest to, że omawiane publikacje nie ograniczają się do opisowego ujęcia problemów, lecz konsekwentnie osadzone są w kontekście współczesnych badań empirycznych, dotyczących m.in. procesów rozwojowych, zdrowia psychicznego osób starszych, jakości życia związanej ze zdrowiem czy adaptacji do zmian związanych z cyklem życia. Wspólnym mianownikiem prac z zakresu psychologii starzenia się i zdrowia jest wyraźnie zarysowana intencja poszukiwania psychologicznych rozwiązań problemów o istotnym znaczeniu społecznym i osobowościowym, takich jak: proces starzenia się, choroby przewlekłe, funkcjonowanie emocjonalne czy radzenie sobie ze stresem. Większość tych publikacji wyróżnia się nie tylko wysokim poziomem merytorycznym, lecz również umiejętnym łączeniem refleksji teoretycznej z analizą danych empirycznych, co wskazuje na dojrzałość naukową Autorki i jej doskonałe obycie w obszarze psychologii jako dyscypliny akademickiej i stosowanej. Ponadto, wyniki uzyskane w opublikowanych pracach mogą stanowić wartościową podstawę do projektowania interwencji profilaktycznych, terapeutycznych i edukacyjnych. Świadczy to nie tylko o dobrym warsztacie badawczym, ale także wycuciu praktycznego znaczenia prowadzonych analiz dla wspierania jakości życia osób w różnych fazach rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem okresu późnej dorosłości.

Zauważalną i godną podkreślenia cechą przedstawionego dorobku Habilitantki jest jego **progresywny charakter**, świadczący o systematycznym rozwoju naukowym oraz rosnącej dojrzałości badawczej. O ile wcześniejsze publikacje, powstałe w latach 2005–2015, koncentrowały się głównie na kontekście krajowym – zarówno pod względem obszaru badawczego, jak i języka przekazu (publikacje w języku polskim w krajowych czasopismach naukowych), to późniejsze artykuły (2016–obecnie) mają szerszy, międzynarodowy wymiar. Znajduje to wyraz w wyborze czasopism, obejmującym zagraniczne czasopisma lub polskie periodyki indeksowane w międzynarodowych bazach i publikujące w języku angielskim, a także w podejmowanej problematyce, która reprezentuje globalne wyzwania psychologii, takie jak zdrowe starzenie się, dobrostan psychiczny czy mądrość osób starszych. Ponadto, wykonanie 33 recenzji artykułów naukowych dla 20 redakcji czasopism, w większości

międzynarodowych i posiadających Impact Factor, odzwierciedla zauważalną aktywność naukową w poszerzaniu swoich horyzontów intelektualnych.

Ten postępujący rozwój publikacyjny wskazuje na dynamiczne otwieranie się Autorki na międzynarodową współpracę badawczą, a także na skuteczne włączanie się w dyskurs naukowy o zasięgu globalnym. Co istotne, publikacje te nie są jedynie translacją/referowaniem wcześniejszych koncepcji, lecz stanowią oryginalny i wartościowy wkład w rozwój psychologii zdrowia i psychologii rozwojowej, oparty na solidnych podstawach teoretycznych i metodologicznych. Progres ten świadczy również o gotowości Habilitantki do uczestnictwa w międzynarodowej wymianie wiedzy oraz o jej rosnącym potencjale jako aktywnego i rozpoznawalnego członka społeczności psychologicznej o zasięgu ponadnarodowym.

4. Ocena wykazywania się istotną aktywnością naukową realizowaną w innych uczelniach/instytucjach naukowych

Aktywność naukowa Habilitantki jest szeroka i obejmuje wiele form realizowanych na kilku uczelniach i w ramach licznych zespołów badawczych, co wskazuje na **otwartość naukową i szerokie horyzonty badawcze**. Poniżej zaprezentuję najważniejsze osiągnięcia w tym obszarze.

W trakcie swojej kariery naukowej Pani dr Magdalena Zadworna zatrudniona była i prowadziła działalność naukową na trzech różnych uczelniach, tj. Uniwersytecie Łódzkim (od roku 2015–aktualnie), Społecznej Akademii Nauk (2010–2015) i Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi (2004–2010). Na każdej z wymienionych uczelni aktywnie prowadziła badania naukowe, czego wymiernym dowodem są publikacje wydane w w/w trzech okresach czasowych. Wskazują one na dynamikę rozwoju aktywności naukowej Habilitantki i świadczą o jej systematyczności, konsekwencji oraz wysokim poziomie zaangażowania w rozwój własnego dorobku oraz dostosowywania obszaru badawczego do zmieniających się wymagań naukowych. Szczególnie chciałbym wyakcentować fakt, iż niezależnie od afiliacji instytucjonalnej, Autorka konsekwentnie rozwijała **koherentną linię badawczą** z pogranicza psychologii zdrowia i psychologii rozwojowej, koncentrując się m.in. na dobrostanie psychicznym dzieci i młodzieży, psychologicznych aspektach starzenia się, zachowaniach zdrowotnych oraz konstruktach pozytywnych, takich jak mądrość czy adaptacyjne radzenie sobie. Świadczy to nie tylko o wysokim poziomie samodzielności naukowej, ale również o umiejętności „naukowej adaptacji” do wymagań różnych środowisk

akademickich oraz kompetencjach do produktywnego prowadzenia i kontynuowania działalności naukowej na wysokim poziomie merytorycznym i organizacyjnym.

Aktywność naukowa Habilitantki widoczna jest także na polu **współpracy z instytucjami zagranicznymi**. W latach 2021–2024 kierowała projektem, realizowanym z programu Erasmus+ w ramach konsorcjum: Çanakkale Onsekiz Mart University (Turcja), University of Evora (Portugalia), University of Bucharest (Rumunia), Social Cooperative Enterprise of Cyclades (Grecja), w ramach którego współtworzyła dwa międzynarodowe wystąpienia konferencyjne. W latach 2018–2023 realizowała projekt *Digital interactive education activities for promoting psychological well-being and mental health in school-aged children* polegający na prowadzeniu badań w obszarze wspierania dobrostanu uczniów i realizowany łącznie przez Instytut Psychologii Uniwersytetu Łódzkiego i Centro di Riferimento per le Scienze Comportamentali e Salute Mentale, Istituto Superiore di Sanità (Włochy) – ich wymiernym owocem były dwie wspólne publikacje w czasopismach zagranicznych. Kolejny projekt realizowany przez Habilitantkę dotyczył tematu: *Postawy wobec własnej starości. Identyfikacja nowych wymiarów pozytywnego starzenia się* (2022–2024) i został wykonany we współpracy z dr hab. Pawłem Brudkiem z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II i prof. Kenem Laidlawem z University of Exeter (UK). Ponadto, Habilitantka współpracowała naukowo z kilkoma badaczami z zagranicy i polski (np. prof. Moniką Ardelt z University of Florida, prof. Tylerem Renshawem z University of Utah, czy dr. Andrzejem Zbonikowskim z Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi). Efektem tej współpracy były publikacje z zakresu zdrowia osób starszych, dobrostanu psychicznego i zachowań zdrowotnych w czasopismach zagranicznych i krajowych.

Oceniając powyższy przegląd aktywności naukowej Habilitantki w obszarze współpracy międzynarodowej, należy z pełnym przekonaniem stwierdzić, że jej działalność wpisuje się w model konstruktywnego i zorientowanego na globalne wyzwania pracownika akademickiego. Zrealizowane projekty badawcze, udział w międzynarodowych zespołach i wspólne publikacje wskazują na dynamikę działań oraz umiejętność efektywnego funkcjonowania w środowisku międzykulturowym.

W okresie 15.11.2024–15.02.2025 Habilitantka odbyła **staż naukowy** w Instytucie Psychologii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Jego zasadniczym celem było wspólne prowadzenie badań z zakresu psychologii zdrowia, gerontopsychologii i psychologii osobowości – owocem była realizacja dwóch projektów badawczych: *Samoakceptacja – adaptacja Unconditional Self-Acceptance Questionnaire (USAQ-PL)* oraz *Uważność w*

zdrowym starzeniu się i publikacja 1 artykułu oraz wygłoszenie 1 referatu na konferencji naukowej. W okresie 13.01.2020–17.01.2020 uczestniczyła w stażu szkoleniowym w FH Vorarlberg University of Applied Science w Dornbirn (Austria), gdzie nawiązała współpracę z centrum badawczym uniwersytetu i wygłosiła cykl wykładów pt. *Healthy aging - developmental tasks attainment and health behavior in late life*.

Oceniając dorobek naukowy dr Magdaleny Zadwornej chciałbym także podkreślić jej aktywność konferencyjną. W toku swojej działalności naukowej Habilitantka wygłosiła łącznie 63 referaty, z czego aż 46 miało miejsce po uzyskaniu stopnia doktora, a 15 – na konferencjach o charakterze międzynarodowym. Ten poziom zaangażowania w aktywność konferencyjną na przestrzeni kilkunastu lat świadczy o **systematycznym rozwoju naukowym** i wkładzie w upowszechnianie wyników badań oraz o aktywnym uczestnictwie w krajowym i zagranicznym dyskursie psychologicznym. Tematyka wystąpień koncentrowała się przede wszystkim wokół zagadnień zdrowia psychicznego, psychologii starzenia się, pozytywnego funkcjonowania jednostki w różnych okresach rozwojowych, ze szczególnym akcentem na osobach starszych oraz psychospołecznych aspektów dobrostanu, co czyni je istotnym wkładem w rozwój psychologii akademickiej. Udział w konferencjach międzynarodowych nie tylko umożliwił wymianę doświadczeń i poglądów z badaczami z innych krajów, ale także pozwolił na promowanie wyników badań realizowanych na gruncie polskim.

Wartość bibliometryczna wszystkich prac opublikowanych do dnia złożenia wniosku habilitacyjnego jest wysoka: łączna wartość wskaźnika IF = 33,21, sumaryczna wartość punktów MEiN/MNiSW = 1834. Wysokie są także przedstawione wskaźniki Raportu cytowań wg Web of Science Core Collection, Scopus i GoogleScholar, mieszczące się w granicach od 143 do 616 (Wykaz osiągnięć, s. 31).

Podsumowując niniejszy punkt dotyczący aktywności naukowej realizowanej w innych uczelniach/instytucjach naukowych, **oceniam go pozytywnie** i pragnę stwierdzić, że Pani dr Magdalena Zadworna wykazała się silnym zaangażowaniem, odzwierciedlającym zarówno merytoryczne wartości, jak i konsekwentne rozwijanie swojej wiedzy i dorobku naukowego.

5. Ocena osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzatorskich

Habilitantka w trakcie swojej dotychczasowej kariery naukowej, tj. od 2003 roku do dnia złożenia wniosku o wszczęcie postępowania habilitacyjnego, prowadziła szereg zajęć

dydaktycznych, początkowo jako asystent (do 2010 roku), następnie jako adiunkt (od 2010 roku w Społecznej Akademii Nauk). Od roku 2015, będąc zatrudnioną w Zakładzie Psychologii Zdrowia w Instytucie Psychologii Uniwersytetu Łódzkiego, prowadziła na kierunku psychologia **następujące zajęcia**: Psychologia stresu, Psychologia zdrowia, Modyfikacja zachowań patogennych, Pomnażanie potencjałów zdrowia: konsultacje programów profilaktycznych, Etiologiczne i diagnostyczne wyznaczniki zdrowia i choroby, Seminarium magisterskie, Relaxation Techniques: theory and practice (kurs w języku angielskim dla studentów zagranicznych).

W ramach wyjazdów zagranicznych Habilitantka prowadziła także **zajęcia dydaktyczne w języku angielskim**:

- dla studentów psychologii na Uniwersytecie w Ostrawie (Czechy) podczas trzykrotnych stażów dydaktycznych w ramach programu Erasmus+ Staff Mobillity for Teaching (dwukrotnie w roku 2018 oraz w roku 2024),
- dla studentów pracy socjalnej na Uniwersytecie Nauk Stosowanych w Dornbirnie (Austria) podczas stażu szkoleniowego w ramach programu Erasmus+ Staff Mobillity for Training w roku 2020.

Działalność dydaktyczna Habilitantki znalazła swój wyraz w opublikowaniu 4 podręczników z psychologii dla studentów pedagogiki z zakresu: psychologii ogólnej, psychologii rozwojowej, współczesnych problemów psychologii i psychologia społecznej. Podręczniki te nie tylko porządkują podstawowe treści teoretyczne w przystępnej i pedagogicznie przemyślanej formie, ale również ukazują aktualne wyzwania i zagadnienia, z jakimi mierzy się współczesna psychologia. Dzięki opracowaniu powyższych zagadnień psychologicznych oraz ich osadzeniu w realiach edukacyjnych i społecznych, publikacje te umożliwiają studentom pedagogiki lepsze zrozumienie mechanizmów psychologicznych istotnych dla pracy pedagogicznej, a także sprzyjają rozwijaniu umiejętności refleksyjnego myślenia o człowieku i jego rozwoju.

Ponadto, w okresie 01.05.2022 do 31.10.2022 dr Magdalena Zadworna była opiekunem naukowym stażu dr Oleny Zhuravlovej z Katedry Psychologii Ogólnej i Klinicznej Wołyńskiego Uniwersytetu Narodowego im. Łesi Ukrainki w Łucku (Ukraina).

Istotnym wymiarem działalności dydaktycznej Habilitantki było pełnienie roli promotora. W tym obszarze dwukrotnie była promotorem pomocniczym w przewodach doktorskich: (1) mgr Magdaleny Kobylarczyk-Kaczmarek, zakończonym w roku 2023 obroną rozprawy pt. *Psychospołeczne uwarunkowania negatywnych i pozytywnych skutków zdarzeń traumatycznych doświadczonych przez młodzież*; Promotor: prof. dr hab. Nina Ogińska Bulik

(praca z wyróżnieniem) oraz (2) mgr Pauliny Michalskiej – rozprawa pt. *Psychospołeczne uwarunkowania negatywnych i pozytywnych skutków wtórnej traumy u profesjonalistów pracujących z osobami po doświadczeniach traumatycznych*; Promotor: prof. dr hab. Nina Ogińska Bulik (przewód doktorski otwarty w roku 2023). Od roku 2016 wypromowała także 49 prac magisterskich, których tematy dotyczyły zagadnień zdrowego starzenia się, a także uwarunkowań dobrostanu i zachowań zdrowotnych w różnych okresach rozwojowych. Była równocześnie recenzentem 107 prac magisterskich z psychologii.

W trakcie swojej pracy zawodowej Habilitantka aktywnie angażowała się w **działalność dydaktyczno-organizacyjną** w ramach programu Erasmus+. Wśród wymienionych w Autoreferacie działań zainicjowanych i zrealizowanych, ze względu na swój zakres tematyczny i wpływ na naukę, na szczególną pozytywną ocenę zasługują: zestaw materiałów edukacyjnych w zakresie rozwoju dobrostanu uczniów (np. projekt realizowany w latach 2016-2019 *Well School Tech* 2016-1-LT01-KA201-023171) lub osób dorosłych (np. projekt realizowany w latach 2012-2013 *Wellness” – Skills for true wellbeing* 527797-LLP-1-2012-1-RO-GRUNTDVIG-GMP) czy też projekt realizowany w latach 2021 – 2024 pt. *COMPUSEL – Computational Thinking in Enhancing Primary Students' Social-Emotional Learning Skills* (2021-1-TR01-KA220-SCH000031609). Powyższe formy aktywności przyniosły również wymierne owoce w postaci artykułów naukowych, wystąpień na międzynarodowych konferencjach oraz przygotowania konferencji szkoleniowych dla nauczycieli.

Podkreślić należy także obecność Habilitantki w międzynarodowych/krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych: Europejskiej Federacji Towarzystw Psychologicznych, Polskim Towarzystwie Psychologicznym, American Psychological Association, European Society for Research in Adult Development i National Centre for Healthy Ageing.

Wyrazem uznania dla aktywności akademickiej Habilitantki jest powoływanie jej na **członka komitetów naukowych i organizacyjnych** konferencji ogólnopolskich. W tym obszarze sprawowała funkcje w następujących 4 konferencjach: V Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej Rodzina i Praca *Rodzina – Edukacja – Praca w poszukiwaniu dobrostanu*, 24-25.09.2018, Łódź; II Ogólnopolskiej Interdyscyplinarnej Konferencji INTEGRALIA *Zmiana - szansa czy zagrożenie? Pacjent w zintegrowanym systemie ochrony zdrowia psychicznego*, Warszawa/Łódź, 01.12.2023; XXXII Ogólnopolskiej Konferencji Psychologii Rozwojowej *Wspieranie Rozwoju – Postęp i Przemiana*, 06-08.06.2024, Łódź

oraz IX Ogólnopolskiej Konferencji Studentów i Młodych Naukowców *Psych-On 2024*, 7-8.12.2024, Łódź.

Habilitationka czynnie angażuje się w **działalność popularyzatorską**, koncentrującą się na upowszechnianiu wiedzy psychologicznej w środowiskach osób starszych. Szczególne miejsce w tej aktywności zajmuje współpraca z Uniwersytetami Trzeciego Wieku, które pełnią ważną rolę w przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu seniorów, wspieraniu ich rozwoju intelektualnego oraz wzmacnianiu dobrostanu psychicznego w okresie późnej dorosłości. W latach 2008–2014 kierowała Sekcją Psychologiczną Uniwersytetu Trzeciego Wieku działającego przy Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi, gdzie regularnie prowadziła zajęcia wykładowe i warsztatowe, mające na celu zarówno przekazywanie rzetelnej wiedzy z zakresu psychologii starzenia się, jak i budowanie pozytywnych postaw wobec własnego procesu starzenia. W kolejnych latach kontynuowała tę aktywność w innych instytucjach, m.in. w Akademii Seniora *Activus* oraz na Łódzkim Uniwersytecie Trzeciego Wieku im. Heleny Kret, gdzie w latach 2015–2018 ponownie pełniła funkcję kierowniczkę Sekcji Psychologicznej, wygłaszając wykłady gościnne i prelekcje poświęcone psychologicznym aspektom adaptacji do starości i utrzymywania dobrostanu w wieku senioralnym. Udzieliła także kilku wywiadów w mediach popularyzujących naukę, szczególnie w obszarze psychogerontologii. Wyrazem uznania za jej prace była rekomendacja Habilitationki przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Psychologicznego jako delegata Polski do Komisji ds. Gerontopsychologii EFPA (*Standing Commission in Geropsychology, European Federation of Psychological Associations*).

W ramach oceny działalności organizacyjnej Habilitationki wyróżnić można następującej formy: pełnienie funkcji Opiekuna Koła Psychologicznego w Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi w latach 2007–2010, koordynacja działań w ramach Festiwalu Nauki, Techniki i Sztuki na Wydziale Nauk o Wychowaniu Uniwersytetu Łódzkiego (2016–2022) oraz pełnienie funkcji członka Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej w roku akademickim 2016/2017. Świadczą one o odpowiedzialnym podejściu do procesów instytucjonalnych i zaangażowaniu w życie uczelni.

Dowodem docenienia aktywności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej Habilitationki są następujące **nagrody**:

- 1) 2024 – Nagroda Rektora UŁ zespołowa za cykl monotematyczny publikacji *Dobrostan ucznia w erze cyfrowych technologii – od doświadczenia polskich uczniów, poprzez pomiar, ku interwencjom w kontekście międzynarodowym*,

- 2) 2023 – Nagroda Prorektora ds. Nauki UŁ przyznana w ramach konkursu *Premie za granty pozyskane ze środków zewnętrznych* za pozyskanie środków z projektu „COMPUSEL”,
- 3) 2023 – Nagroda w ramach programu *IDUB* za wysoko punktowane publikacje z listy TOP 10,
- 4) 2021 – Nagroda Rektora UŁ indywidualna za monotematyczny cykl publikacji *Pomysłne starzenie się - pomiar, charakterystyka, uwarunkowania*,
- 5) 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2023 – Nagrody Dziekana Wydziału Nauk o Wychowaniu UŁ za działalność naukową.

W podsumowaniu oceny osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzatorskich Habilitantki, pragnę stwierdzić, że stanowią one wartościowe i pozytywne przykłady zaangażowania pracownika akademickiego i trafnie wpisują się w kryteria wniosku habilitacyjnego. Na szczególną, pozytywną uwagę zasługuje jej **aktywność dydaktyczna i organizacyjna**, która przyniosła wymierne efekty w obszarze nauki. Stwierdzam więc jednoznacznie, że i w tym zakresie dorobek dr Magdaleny Zadwornej jest wystarczający do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego w dyscyplinie psychologii.

4. Wniosek końcowy

Podsumowując charakter i jakość zarówno głównego osiągnięcia naukowego oraz pozostałych form naukowych, zrealizowanych po uzyskaniu stopnia doktora, jak i działań dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzatorskich dr Magdaleny Zadwornej, stwierdzam, że dorobek ten spełnia kryteria określone w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.). do otrzymania stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie **nauk społecznych** w dyscyplinie **psychologia**. Dorobek ten, szczególnie przedstawione główne dzieło naukowe (*Zdrowe starzenie się: pomiar, psychospołeczne uwarunkowania i mechanizmy*), stanowi **wartościowy i twórczy wkład** do badań z zakresu psychologii jako dyscypliny naukowej. Na tej podstawie **rekomenduję** Komisji Uniwersytetu Łódzkiego do spraw stopni naukowych w dyscyplinach pedagogika i psychologia nadanie dr Magdaleny Zadwornej stopnia doktora habilitowanego.

Dr hab. Dariusz Krok, prof. UO